

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 68

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"היו שְׂרִיָּה כְּאֵילִים" (איכה א ו)

מהי 'שנאת חנם'? - אדם הרואה את חברו עובר עבירה ואינו מוכיחו לקט מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

כיון 'שלא נתגלה עונם' - שהוא 'שנאת חנם' לכן 'לא נתגלה קצם' ועד היום ממ- שיך חרבן בית שני והבית השלישי עוד לא נבנה.

מה ההבדל בין בית ראשון לבית שני? הרי בבית ראשון העונות היו חמורים ביותר. הכי חמורים. על 'ע"ז, גלוי עריות ושפיכות דמים' כתוב: 'יהרג ואל יעבור'. אם בא גוי ורוצה לאנוס יהודי לשפוך דם של יהודי אחר, או להשתחוות לפסל, לע"ז, או עריות, מחויב היהודי למסור נשמתו ולא לעבור - ואילו 'שנאת חנם', על פניו, היא עבירה קלה יותר, היא לא מן התורה - "לא תשנא את אחיך בלבבך" (ויקרא יט יז) - שלא חיבים לההרג עליו. אז איך זה שבבית ראשון עם עונות כאלה חמורים 'נתגלה קצם' והיה קצר - ואילו בבית שני שהעון לכאורה הוא יותר קטן, 'לא נתגלה קצם' ועד היום אנחנו בגלות? מה עוד - שבבית שני כתוב (יומא ט ב) שהם למדו תורה, קיימו מצוות ועסקו בגמילות חסדים?

אלא שבבית ראשון אלה שחטאו עשו זאת בגלל שיצרם כפה אותם. זו לא היתה מרידה בא-לקים. זה לא בא מבפנים. זה היה מעשה חצוני ורחפים שהם לא יכלו לעמוד בהם. הם תמיד ידעו שהם לא בסדר והיו קרובים מאד לתשובה. אבל בבית שני, שהם עסקו בתורה ובמצוות ועשו גמילות חסדים וראו עצמם כצדיקים, עבירה זו של 'שנאת חנם' היתה כפי-נימיות שלהם, בתוך המידות הפנימיות. לא נתגלתה להם עד כמה חומריתה בעיני ה' של 'שנאת חנם' וממילא 'לא נתגלה קצם'.

סנהדריו צו ב): 'אמר רב כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי, אלא, בתשובה ומעשים טובים'.

שני בתי מקדש חרבו, בית ראשון ובית שני. (כתוב (יומא ט עמוד ב): 'מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו: ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים - אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך;

ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: ע"ז, גלוי עריות ושפיכות דמים'. בית שני חרב בגלל שהיתה בו 'שנאת חנם'.

הגמרא אומרת (יומא ט): 'ראשונים שהתגלה עונם - נתגלה קצם; אחרונים שלא נתגלה עונם - לא נתגלה קצם'. 'ראשונים' - אלה שהיו בחרבן בית ראשון, כיון 'שהתגלה עונם', היה ידוע להם העון שהם עושים; 'ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים', לכן 'נתגלה קצם'. לאחר חרבן בית שני, הם יצאו לגלות 70 שנה, כיון שחזרו בתשובה, חזרו לארץ ובנו בית שני. אבל 'אחרונים' - אלה שהיו בבית שני,

באחד ממסעותיו של נפוליאון באירופה ראה אנשים יושבים בבתי כנסת על הרצפה, בחושך, לאור נרות ובוכים. שאל את יועציו: 'מי אלה ועל מה הם בוכים?' אמרו לו: "אלה היהודים. העם היהודי בוכה היום, על בית בירושלים שנחרב להם לפני 2000 שנה". אמר נפוליון: "עם שלם שבוכה על בית בירושלים אלפי שנים אחרי שנחרב, יזכה להקימו ולראות בבנינו!"

ר' יהונתן אייבשיץ זצוק"ל אומר: בעון מה חרב 'בית המקדש' השני? בעון 'שנאת חנם'. מהי אותה 'שנאת החנם' שעליה מדובר? האם שנאו איש את רעהו בשנאה פשוטה? לא ולא! עם ישראל הנבחר באומות, אם יש לו אסון כולם מת-חברים, אם יש בו שמחה כולם שמחים, אם מישהי יולדת כולם מסייעים. אלא מהי 'שנאת החנם' שבעונה חרב בית שני? 'שנאת חנם': אדם היה רואה חברו עובר עבירה ואינו מוכיחו. אין שנאה גדולה מזו, שאתה יכול להביאו לחיי העולם הבא ואינך טורח להגיד לו, או להעיר לו. זו השנאה האמיתית.

כתוב (מסכת שבת קיט ב): 'א"ר שמ-עון בר אבא א"ר חנינא: "לא חרבה ירו-שלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה שנאמר: "היו שְׂרִיָּה כְּאֵילִים" (איכה א ו). לא מצאו מרעה מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה, אף ישראל שבאו-תו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הו-כיחו זה את זה'. אומר השל"ה בפתחת ספרו: 'ולא הוכיחו זה את זה'. הקב"ה מצפה מאתנו שאנחנו נעורר את עם יש-ראל לשוב לאבינו שבשמים, אין ישראל נגאלים אלא בתשובה. כמו שנאמר (מס'

שו"ת 'חברותא'

האם מותר להדגים צורת כתיבה בשבת?

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מערכת 'חברותא' מיוחדת לגנזי המלך

שבת דף קג ע"א

שאלה: בלמודינו בדפים אלו בהלכות 'כותב', אני נצרך מידי פעם להדגים אופן צורת הכתיבה, רצוני לברר האם מותר לי להדגים כן בשבת.

תשובה: שנינו במשנה (פרק יב' מנה א'): 'רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הִמְכָּה בְּקֶרְנֶס עַל הַסֶּדֶן בְּשַׁעַת מְלֶאכֶה חַיִּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַתְקֵן מְלֶאכֶה'. ובגמרא (דף ק"ב.) הקשו: 'מאי קעביד?' (שבהו"א סברה הגמ' שכונת רשב"ג שמכה בקורנס על הסדן שלא לצורך תקון) ופירשו רבה ורב יוסף; שחיובו מפני ש'מאמן את ידו', שמרגילים ומכוונם להכאה הראויה למלאכה ומאמן עצמו איך לתת מכה גדולה ואיך להכות מכה קטנה. ונתקשו בזה בני רחבה: וכי על למוד אומנות בשבת מתחייבים בחיובי תורה, שהרי ההכאה אין בה פעולת יצירה ואינו אלא למוד האומנות ומדוע חייב בזה רשב"ג? ומסקנת הגמ' כדברי אביי ורבא; שמכה על מנת להחליק את הקורנס והיא מלאכה גמורה 'שכן מרדכי טסי משכן היו עושין כן'.

הוכיח מדברי הגמ' שאסור להדגים באצבעו כתיבת אותיות, משום שלא יתכן שדעת רבה ורב יוסף לחייב חיוב חטאת על דבר שלא נאסר אפילו מדרבנן. אמנם ה'תרומת הדשן' למסקנא לא הכריע שם על פי ראייה זו. ולכאורה הוא משום שאף רבה ורב יוסף לא פירשו אלא באימון

אם יש הוכחה מהגמ'

ומתבאר מתמיהת בני רחבה ומסקנת אביי ורבא, שאפילו להדגים על מנת להתאמן באופן עשית המלאכה אין בו משום חיוב שבת. אבל לא נתבאר בגמ' אם הוא אסור מדרבנן, או שמא אפילו רבנן לא גזרו על זה. וכתב ה'תרומת הדשן' (סימן ס"ג): שאחד מהגדולים

שיש בו מעשה גדול כהכאת קורנס על הסדן, אבל בנידון דידן שאינו אלא הדגמה בידים אין הוכחה כל כך מדברי הגמ'.

הכרעת ה'תרומת הדשן'

וה'תרומת הדשן' הכריע להתיר על פי דברי האור זרוע' שכתב: 'צריך להזהר שלא יכתוב אדם בשבת במשקין על השלחן וגם שלא ישרטט באצבעו כמו אותיות בשבת באפר נגוב או במשקין', הרי שלא אסר האור זרוע' כי אם בדבר שרישומו ניכר, אבל כשמדגים באצבעו באויר שאין רישומו ניכר לא אסר האור זרוע' כלל ואם היה אסור הדגמת צורת האותיות באויר, לא היה האור זרוע' מפרש לאסור במשקין או באפר, שהם כבר אסורים מטעם ציור האותיות, אלא על כרחין לומר; שדעת האור זרוע' להתיר כל זמן שאינו מצייר בדבר שרישומו ניכר.

וכן הכרעת הרמ"א (סימן ש"מ ס"ד): שמותר לרשום באויר כמין אותיות וביארו ה'מגן אברהם': שלא אמרינן שמאמן ידיו בכתיבה. והוא הדין שמותר לראות אומנות בשבת, אף על גב שמלמדה. וכתב הט"ז: שלפי זה לא דוקא באויר אלא אפילו לרשום צורת אותיות על דף נגוב מותר ולא נאסר אלא באופן שרישומו ניכר. ■

הרב יוסף ירושלמי מיוחד לגנזי המלך

בספר 'עץ יוסף' מביא בשם מהר"י הרץ: שרבי אלעזר הקליר כשרצה ליסד פיוט זה, עלה לרקיע ע"י אמירת שם ושאל למלאך 'מיכאל' איך המלאכים משוררים להקב"ה? ואמר לו: "כסדר אותיות הא"ב". לכך הנהיג גם הוא לעשות כן בכל שבחיו בפיוטיו בסדר הא"ב. ורמזו כאן דבר זה, על ידי שבסוף סדר האותיות הוסיף לרמזו את שמו של 'מיכאל', שאמר: "מספרים כבוד א-ל". וכתב האבורדה: שהטעם שתקנו לומר כן באותיות הא"ב; להודיע שלא נתקיימו שמים וארץ ותולדותיהם אלא בעבור התורה, שנאמר: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג, כה) והתורה כולה יוצאת מאותיות הא"ב וזהו שאמר הכתוב: "נגילה ונשמחה בך" (שיר השירים א, ד) ב"ך ודרשו חכמינו ז"ל; בכ"ב אותיות שכתבת בהן את התורה.

כבוד א-ל וקדשותו

מבאר רבי אברהם בן הגר"א: גם המלאכים כש'מספרים כבוד א-ל' לפי גודל ורום השגתם, מכל מקום מוסיפים ואומרים מיד; 'קדוש קדוש קדוש' (ישעיה ו ג), לומר שעל אף כל השבחים

'א-ל ברוך גדול דעה'

מדוע מרומז השם 'מיכאל' במלים כש'מספרים כבוד א-ל'?

'בראשית פרא א-לקים' 'להודות לה' - הוא כנגד ברכות ההודאה.

הללו שאמרנו, עדין הוא בגדר קדוש ונכבד ונשגב מהשגתם. אמרו חכמינו ז"ל (מס' חולין צא:): 'חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת' וכו', שישראל מזכירין את שמו של הקב"ה אחר ב' תבות, שנאמר: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ד'" (דברים ו ד) ואילו מלאכי השרת אין מזכירין את שמו של הקב"ה אלא לאחר ג' תבות; שנאמר: "קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ד'" (ישעיה ו ג).

- א. בתורה: "בראשית פרא א-לקים" (בר' א א).
- ב. בברכות ההודאה: "ברוך אתה ד'" (בתפילה).
- ג. ביחוד השם: "שמע ישראל ד'" (רב' ו ה).
- ד. באהבת השם: "ואהבת את ד'" (רב' ו ה).

ויש לדבר זה רמז נפלא בנוסח ברכת 'אהבה רבה' שלפני קריאת שמע של שחרית, שכן אנו אומרים בסוף הברכה: 'וקרבנתנו מלכנו לשמך הגדול סלה באמת באהבה'; 'וקרבנתנו מלכנו לשמך הגדול' - היינו שאנו קרובים לאמירת שמו של ה' במקומות הבאים: 'אמת' - היינו בתורה שנקראת אמת והוא כנגד הפסוק האמור בתחילת התורה:

תפילה

'וליהודך' - הוא כלפי יחוד ה' שאנו מייחדים בפסוק: "שמע ישראל ד'" "באהבה" - הוא כלפי הפסוק "ואהבת את ד'" המדבר באהבת ד' יתברך, מדיהם. ■

דבר יום ביומו

הלכות תפילין

הרב יוסף הלברין מיוחד לגנזי המלך

קצור דינים מ'משנה ברורה'

גדולים, שסוף הקציצה מונחת למטה ממקום הקיבורת. (סימן כ"ז סעי' א' סק"ד ובה"ל ד"ה בבשר) יב. יטה התפלה, מעט לצד הגוף, בענין, שכשיכוף זרועו למטה יהיה כנגד לבו. (סימן כ"ז סעי' א') יג. צריך שיהא היו"ד של קשר תפלה של יד, לצד הלב והתפלה מצדו לצד חוץ. (סימן כ"ז סעי' ב' סק"ז ט') יד. צריך להזהר שלא תזוז יו"ד של קשר מהתפלה. (סימן כ"ז סעי' ב') טו. לא יהא דבר חוצץ, בין תפילין לבשרו ואפילו חציצה כל דהו, לא שנא של יד ולא שנא של ראש. (סימן כ"ז סעי' ד' סק"י ד') טז. נוהגין לכורך ז' כריכות ואין לעשות אלו הז' כריכות רק על הזרוע. (סימן כ"ז סעי' ח' סק"ל ח')

לתוך ה-CD "התפילין והנחתן" יז. אחר שקשר ש"י על הזרוע וכרך ז' כריכות סביב זרועו, יניח ש"ר, קודם שיכרוך הג' כריכות של האצבע. (סימן כ"ה סעי' י"א סק"ח). ■

רמז

"אלה הדברים אשר דבר משה..". (דברים א', א')

סופי המלים הראשונות בחמשה חומשי תורה עולים למנין 'תורה'

כך נאמר: "ומשפטים כל ידעום הללויה" (תהילים קמ"ז, כ). "ידעום" בגימטריא = ענוה.

ועוד: אותיות 'בראשית' - שארית, שד' נותן את התורה למי שעושה עצמו כשיריים, שנאמר: "...יפאר ענוים" (תהילים קמ"ט, ד). ואומר 'בעל הטורים': האותיות מ' מ' י' ר' ל' הנ"ל גם עולות בגימטריא ל - 'זה אלו קינו זה'. ■

בפסוק: "ראשית חקמה יראת ד'.." (תהילים קי"א, י'). ויש גם גימטריא של 'תורה' = 611.

כך אומר 'בעל הטורים' והוא מוסיף שהמילים המסיימות את הספרים הם אלו: בראשית: 'מ' ('במצרים'). שמות: 'מ' ('מסעיהם'). ויקרא: 'י' ('סיני'). במדבר: 'י' ('ירחו'). דברים: 'ל' ('ישראל').

בגימטריא 126 = ענו. לומר שאמנם יש לומדים רבים לתורה, אבל התורה תשאר אצל מי שהוא ענו. ועל

ספר 'בראשית' מתחיל באות - 'ב'. ספר 'שמות' מתחיל באות - 'י'. ספר 'ויקרא' מתחיל באות - 'י'. ספר 'במדבר' מתחיל באות - 'י'. ספר 'דברים' מתחיל באות - 'א'.

בגימטריא = 21, כמנין 'אהיה'. סופי המילים הראשונות: 'בראשית': 'ת'. 'שמות': 'ה'. 'ויקרא': 'א'. 'במדבר': 'י'. 'דברים': 'ה'. סה"כ 611, כמנין 'יראת', ככתוב

שנאת חנם'

מתי נקראת השנאה כלפי הזולת 'שנאת חנם' ומתי לא?

הוא כנגד: "ואהבת את ד' א- לקיה בכל לבבך". הכונה ליצר הטוב וליצר הרע.

את ד'. ב"כספר 'עמק הבכא', המספר את ההסטוריה היהודית של עם ישראל, לאחר חרבן בית שני מתואר כי בעת 'מסעי הצלב', בה' באייר ד' תתנ"ו (לפני כ- 905 שנה), "קמו האויבים על 'קהילת שפירא' והיכו מהם עשרה לפי חרב על אשר מיאנו לשוב מאחרי ד'. ושם אשה חסידה ותבחר מות מחיים. ותקח את המאכלת ותשחוט את עצמה; מיאנה גם היא להמיר את כבודה בלא יועיל ותהי הראשונה "לשוחטים ולנשחטים" ותאמר: "חלקי ד' אמרה נפשי על פן אוחיל לו" (איכה ג', כ"ד). אשה זו שחטה את עצמה כדי שלא לבא לנסיך שתצטרך לעבוד ע"ז. חרש לאחר מכן, בג' בסיון, "וישמעו העדה הקרושה ב'מגנצא' את השמועה הרעה הזאת וינסו כולם אל בית ההגמון אשר חשבו לעיר מקלט להציל חייתם משחת. ויקומו עליהם האויבים ביום השלישי "ונכנס לפי חרב" (יהושע י לט) ופני זקנים לא נשאו ביום הנמהר ההוא. ויהי כבוא אליהם האויבים ויזעקו בקול גדול "שמע ישראל.. וישלחו ידם במחמדי יקריהם וישחטו את נשיהם ואת טפם".

קהילות שלמות נשחטו על ידי עצמם, כדי לא לעמוד בנסיך ח"ו שיכריחו אותם לעבוד ע"ז. וספור נוסף: "כי"ב בסיון ויהי ממחרת ויקומו כאויבים על היהודים אשר בעיר 'מיניץ' למהר לבלעם חיים. ושם רבי לוי ברבי שמואל ובתו ומרת רחל הזקנה ורבי שלמה הכהן וכל יתר היהודים אשר הוליך עמו להמלט שם. ויהי כבוא אליהם הרעה וימלאו גם הם את ידם ויקדש בהם קדוש ישראל וישחטו איש את רעהו פן יתעללו בהם הערלים. ויפלו שם טף ונשים, חתנים וכלות, זקנים וקנים יחדיו "וניבחו זבחים שלמים לד' " (שמות כד ה) ותעל נשמתם הטהורה השמימה". אלו מעט מכלל הספורים מתוך ספר שלם על יהודים שבמשך דורות מסרו את נפשם. "בכל נפשך" - אפילו נוטל את נפשך.

יצר הרע לאדם בשיטת "מים רבים". תזרום כל החיים, העייק אל תשים לב מה אתה עושה! ועל כך זועק הנביא ישעיהו; אומר ד': "למה לי רב זבחיכם?" ומוסיף הנביא ואומר: "כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתם ביום הוציא אותם מארץ מצרים על דברי עולת זבחה" (ירמיה ז כב)

על הפסוק: "מי בקש זאת מידכם רמס חצרי?" (ישעיה א יב) שואלים: והלא הוא ציוה אותנו להראות שלש פעמים בשנה בבית המקדש? אומר המגיד מדובנא: משל לבעל החנות שראה את חברו קונה בחנות השניה. פעם בקש ממנו שיכנס אליו לשתות קפה ולשוחח בעניני דיומא. החבר אכן נכנס לחנות והחל לדבר עם בעל הבית. כשחזר הענין ונשנה מספר פעמים, שאל בעל החנות את החבר: "מדוע אתה לא קונה אצלי דבר?"

ענה לו החבר: "הלא אתה הזמנת אותי רק לשתות קפה ולדבר!" "נכון", אומר בעל החנות, "בקשתי זאת

מתוך תקוה שתחיל גם לקנות אצלי" כך גם ד' התכון שתבואו לבית מקדשי ולא תזרקו כמה ק"ג של בשר ותחזרו הביתה! אלא שתקנו אצלי יראת שמים!

הגמרא מספרת (גיטין): ש'הבריונים' שרפו את מחסני המזון בירושלים ונהיה רעב.

רבי יוחנן קורא לראש ה'בריונים', אבא סיקרא ואומר לו: "עד מתי?" עונה לו אבא סיקרא: "האם הרב חושב שאצלנו יש דמוקרטיה? גם אני חושב שהמצב לא בסדר, אבל אם אפתח את פי, אני חושש שיבולע לי". שאל אותו רבי יוחנן: "מה אפשר לעשות?" וענה לו אבא סיקרא: "רבי יוחנן, תעשה עצמך חולה ושלא יתנו לאף אחד לגשת לרב. לאחר מכן שיגידו שהרב מת ויוציאו את הארון מחוץ לירושלים ומשם תוכל ללכת לאספסיאנוס קיסר" - וכך היה.

כשנשאו תלמידיו את הארון של רבי יוחנן וכו' "גופתו" הם הגיעו עד לשער העיר ושם עמדו ה'בריונים', שציוו לפתוח את הארון. אמרו להם: "הלא רבי יוחנן מת והוא בארון". סרבו ה'בריונים' להאמין ורצו לדחוף אותו ולברוק האם הוא מת. אמרו: "יאמרו, רבם דחפרו! רצו לדקור אותו. אמרו: "יאמרו, רבם דקרו!"

מה הפשט בארוע הזה? מילא, לא לתת לדקור את הגופה, זה מובן, כי כעת מועדות פניהם לרומאים ושם עלולים לראות את הגופה הדקורה ואיזה בזיון זה יהיה? מה יחשבו הרומאים? אך מה הבעיה לגבי "יאמרו רבם דחפרו"? מה הטענה לגבי זה? הרומאים כלל לא ידעו שדחפו את הרב? - זאת שואל הבן 'היודע'.

ועונה: אמרו ל'בריונים' השולטים בשער: "אם אתם תדחפו את רבי יוחנן, חברים שלכם יהרגו אתכם!" ה'בריונים' יהרגו אתכם! כלומר: חבריכם. וכי אתם חושבים שתדחפו את הרב ותשארו בחיים? אתם תסתכסכו עם כל החבורה בבת אחת! כלומר: ה'בריונים' הללו שהחריבו את ירושלים - כבוד לרבנים היה להם! והיום?...!

המדרש מספר (מדרש רבה איכה פתיחתא): שד' לא שעה לאבות הקדושים, רק לרחל אמנו. אמרה לפניו: "רבש"ע אני הייתי צריכה להתחתן עם יעקב וידעתי שאבא שלי רמאי והוא ירצה לתת את לאה ליעקב, אז נתתי לה את הסימנים, כי החלטתי שלא לבייש את אחותי".

ומסיימת רחל אמנו: "הכנסי צרתי לביתי יומא אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לכושה ולחרפה ואתה מלך חי וקיים רחמן מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים במ כרצונם?"

הרמ"ע מפאנו מתיחס להספר שנשא דוד על חברו יהונתן בן שאול; "נפלא תהא אהבתך לי מאהבת נשים" (שמואל ב' פר' א פס' כו). למה הכונה בפסוק? יהונתן בן שאול, שהיה אמור למלוך על כל ישראל נתן את הכסא לדוד. אומר דוד: - זה נכון שאהבתך היא פלא. ויתור, כזה הוא פלא, אבל לא אתה, יהונתן, התחלת עם זה! היה לך ממי ללמוד. אני משבט יהודה וסבתי היא לאה אמנו; אתה, יהונתן, משבט בנימין וסבתך היא רחל אמנו; המידות שלך, יהונתן באו מאהבת נשים. הסבתא שלך כבר יתרה לסבתא שלי על הבעל, על הבכורה, על המלכות ועל הכהונה.

רחל אמנו אומרת לד': אני ויתרתי על הכל ואתה מקנא על חתיכת גרוטאה, פסל שאין בו ממש? וד' עונה לה: "מנעי קולך מכבי ועיניך מרמעה כי יש שָׁכַר לַפְעֻלָּתְךָ" (ירמיה לא טו).

ומכאן, שאדם צריך לפרגן לשני ולשמוח בהצלחתו ולהיות נושא בעול עם חברו.

כשחזר"ל אומרים לנו שעל 'שנאת חנם' חרבה ירושלים, הרי שזה ההפך מטענת רחל! אמנם היא אמרה זאת על בית ראשון ובבית ראשון לא היתה 'שנאת חנם', אבל כשאנו מחפשים מהיכן יש להתחיל כדי לתקן, הרי ש'שנאת חנם' היא הראשונה.

הגמרא אומרת (יומא ט): 'ראשונים שהתגלה עונם - נתגלה קצם; אחרונים שלא נתגלה עונם - לא נתגלה קצם'. כלומר: הראשונים - אנשי בית ראשון - שעשו עבירות חמורות ובגלוי - כעבודה זרה, שפיכות דמים וגלוי עריות - אפשר לסמוך שיחזרו בתשובה, כיון שנתגלה עונם ע"י הנביאים - גילו להם גם את קיצם (שבעוד שבעים שנה יחזרו לארצם).

אבל לגבי האחרונים - אנשי בית שני - שלא נתגלה עונם, שהחטאים שעשו היו "רק" חטאים קלים ובסתר - לא נתגלה קיצם (קץ הגאולה) כי מה זה כבר 'שנאת חנם'? היום אין אפילו את ה'שנאת חנם'; היום, הכל זה בשביל כסף... ■

"איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב.."

על טעותו של יאשיהו. וכיצד צדיק זה, לא שאל באורים ותומים?

רבי יהונתן איבשיץ מסביר בספרו 'יערות הדבש'; שהפסוק מדבר על על יאשיהו המלך, שהיה צדיק גדול, אך טעה טעות אחת גורלית. כאשר פרעה מלך מצרים רצה לעבוד בארץ הוא לא הסכים ודרש את הפסוק בתורה, ע"י משה רבנו, "וחרב לא תעבר בארצכם" (ויק' כו ו) ולא שמע לירמיהו הנביא, שהסביר שהפסוק לא נאמר בתור נבואה אלא בתנאי שבנ"י יקיימו את מצוות התורה. יאשיהו לא ידע שכל דורו עברו עבודה זרה! (איכ"ר א', ג"ג) ולכן ירמיהו אמר לו לתת לפרעה לעבור. שאל המלך יאשיהו: "מדוע שאתן לו?"

ענה ירמיהו; שכך לימד אותו ישעיהו רבו "חבי כמעט רגע עד יעבר זעם" (ישעיהו כ"ו, כ') - תן לו לעבור ולך התחבא עד יעבור זעם. אמר לו יאשיהו: "אם היית אומר נבואה, הייתי חיב לשמוע לך, אך אם אתה בא אלי עם הרבי שלך - גם לי יש רבי והוא משה רבנו, שאמר ש "אם בחקתי תלכו" (ויק' כו ג), אז "וחרב לא תעבר בארצכם" (ויק' כו ו), אפילו חרב של שלום".

יאשיהו לא שמע לירמיהו ויצא למלחמה נגד פרעה וירו בו חצים רבים וניקב גופו ככברה (סנהדרין מ"ח:). למה יאשיהו לא שאל באורים ותומים? כיצד לנהוג? התשובה היא: שכאשר הוא שמע שעתידים ישראל לצאת לגלות, עמד וגזז את הארון, את הכפורת, את הכרובים, שמן המשחה ועוד וכאשר לא היה ארון, אי אפשר היה להשתמש ב'אורים ותומים' (יומא נ"ב:).

וזה מה שאומר הנביא: "איכה יועם זהב.. - למה יאשיהו נהרג ולא הלך לשאול ב'אורים ותומים'? ועונה הנביא: "שתפכנה אבני קדש בראש כל הוצות" (איכה ד א), שח'אורים ותומים' לא יכולים להיות בכל מקום, אלא רק ליד הארון. ■

”היו שריה כאילים” (איכה א ו)

>>> המשך מעמ' 1

והרופא פטר אותו מהתענית? "לא!". עונה הלה בפסקנות: - "אני בריא כמו סוס ואוכל". מסתכל ר' לוי יצחק מברך-דיטשוב לשמים ואומר: "רבנו של עולם וימי כעמך ישראל" (דברי הימים א יז כא) יהודי מוכן לשים עצמו רשע ולא להוציא שקר מפיו... מישחו אחר היה זורק עליו את הקלי-פות של האבטיח.

הקב"ה מזהיר את עם ישראל: "והעלה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אמרים נהיה כגוים פמשפחות הארצות...". "חי אני נאם ד' ה' אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלוך עלייכם" (יחזקאל כ לג) ואצרוף אתכם כשאוציא אתכם מן הגלות ויברותי מכם המרדים והפושעים בני" (יחזקאל כ לח). כשהקב"ה הוציא אותנו לגלות, כאבא המגרש את בנו מביתו, מדוע הוא עשה זאת? האם בגלל שהאבא רוצה לזרוק את הבן שלו? ודאי שלא! אלא, בגלל שהבן לא הולך בדרך טובים. כל זאת נעשה כדי שנושב אליו בתשובה שלמה. כפי שנהגה שרה כלפי ישמעאל; "ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק" (בראשית כא ט). כשהיא ראתה שהוא "מצחק" אז היא אמרה לאברהם גרש אותו. לאברהם היה קשה לזרוק את ישמעאל כיון שהוא אהב אותו, אך הקב"ה אמר לו: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה" (בראשית כא יב). והוא גירש אותו. כי היה "מצחק" ועבד ע"ו. אבל בסוף העניין זה הועיל וישמעאל חזר בתשובה.

לו היהודי: "יודע גם יודע - ובכל זאת אני אוכל!". ושוב שואל אותו רבי לוי יצחק: "אולי כבודו אינו מרגיש בטוב ממונו בתשובה, וזה דומה לקשיות עורף שהיתה בזמן העגל". כשעם ישראל עשו את העגל, שהוא אחד מהסבות שהביאו לבכייה לדורות' (תענית כט א) ב'תשעה באב', חרה אפו של הקב"ה ורצה לכלותם. אמר למשה: "ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא: הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמם מתחת השמים ואעשה אותך לגוי עצום ורב ממנו" (דבר' ט יג - יד) הניחה לי ואכלם: "הנחיה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול" (שמות לב י) כי "עם קשה ערף הוא" (שמ' לב ט) ראויים ישראל לכליה בגלל 'קשיות עורף', מה זה 'קשיות עורף'? מי שאינו מוכן לשוב בתשובה, לא מוכן להשתנות, מקשה את ערפו. אדם כזה - אין לו תקנה אלא מיתה. מי שנמצא במצב כזה שאין לו מקום לשינוי, אין מקום לחזור בתשובה, עומין עליו צרות קשות. אנחנו עד היום אלפיים שנה בגלות בגלל 'קשיות עורף' בענין 'שנאת חנם'. אנחנו חייבים לתקן את זה. אם לא נתקן את 'שנאת החנם' - לא יבנה 'בית שלישי'.

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

רבי מאיר בעל הנס-טבריה זכאי "חי כפלוים" 50% הנחה
ביום רביעי י' באלול 14.09.05
יציאה בשעה 7:30 בדיוק
המסלול: 11:30 טבריה קבר רבי מאיר בעל הנס, ר' עקיבא, הרמח"ל 13:00 כינר הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א 14:30 כינר ארוחת צהרים כיד המלך 17:00 עמוקא קבר רבי יונתן בן עוזיאל
ההרשמה במשרדי "שופר" ח' מתתיהו 10, בני ברק טל: 03-677779

לא היו ימים טובים לישראל כטי"ו באב
יום תפילה ותיקון מיוחד
למציאת בן/בת זוג הגון ואמיתי
על ציונו של התנא האלקי
רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א בעמוקה
את התיקון המיוחד יערוך
הרה"ג רבי נתן בוקובזה שליט"א
לרבינו (שלנו) לברכנו ויברכנו
התיקון יערך ביום ראשון ט"ז באב תשס"ה
למסירת שמות ולפרטים נוספים:
ארגון החסד: "וחי אחיד עמך"
טל. 03-61-95-345
רח' ירושלים 40 בני-ברק 51442
כל המוסר שם לברכה יקבל "ערכת חתן וכלה" ממוארט ומיוחזת הכוללת:
גביע כוס הנהרות+תחתית, כוס חומה לשבירה, תפילה לכלה וסדר שבע ברכות
אשר מבורך אישית על ידי הרב שליט"א

זכרון עולם
המעוניין לתרום לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחה:
יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'
גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
this booklet is sponsored for the memory of:

גיאני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza	אורא נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחה בפרנסה טובה Azura Nahum and his family	יהודית חכמוני בת ג'מילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אציו ציון סופר בן דוריס שיזכה בדין בבית משפט
אדי מסיקה בן ג'וילה ליוווג הגון כדי לבנות בית כשר ונאמן בישראל Eddy Messica ben Giulia	מרטינה די קסטרו בת סבריינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	דב חיים רבש בן מיכול מינא לפרנסה טובה ולבנית בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Miina	אילן חי רבש בן ג'ולסומינה ושותפו סימו נאווי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura
בנימין בן שושנה ושלמה בן שושנה ליוווג הגון	השותפים: לאונה סוניינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספריה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'וילה לזכות בכך זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	סטפנו קלאו בן פראנקא לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca
אהר שלום בן מרים ליוווג הגון	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעלוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	מברך נחום בן מיסה ואישתו ג'מא בלולו בת ג'ורא - לעלוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora	אנריקו אהרון מג'יאר בן רוזה לעלוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa
מרים בת חל לעלוי נשמתה	נואמי ג'רבי בת מרים לעלוי נשמתה Noemi Djerbi bat Miriam	מחליאל יפת בן מלכה ומצליח לעלוי נשמתו	אהרון יפת בן שדרה לעלוי נשמתו

אבריאל
יש טעם!

טעם נפלא!

100% סויה אורגנית!

פולוי סויה לא מהונדסים!
(אכן הטעם הנפלא)

רק 1.4% שומן!

יש יתרונות
אמסקה סויה
של טעמן:

בהשגחת הברוך
מאיר שלום
אברהם הרצל